

Jan Terlouw

Oom Willibrord

Met tekeningen van
Ingrid en Dieter Schubert

δ

Verhalen van oom Willibrord

moet je beslist geloven

We waren met z'n zevenen, een gewoon gezin zoals er zoveel zijn. Een vader, een moeder en vijf kinderen.

Van de kinderen was mijn zusje Annemarie de oudste.

Ze was indertijd heel groot voor haar leeftijd.

Ik heb er jaren onder geleden

dat ik haar niet aan kon. Ik was namelijk de tweede

en een jongen. Dan moet je zo'n iets ouder zusje

toch met één hand op de grond kunnen gooien, nietwaar?

Maar nee hoor, minstens tot haar veertiende

was ze sterker dan ik. Zelf heet ik Jan.

Na mij kwam Cas. Ik was wel sterker dan Cas,

maar hij kon belachelijk hard lopen. Als ik hem wilde grijpen

omdat hij een schop onder zijn achterwerk had verdiend,

dan huppelde hij vrolijk voor me uit.

Af en toe draaide hij zich al hollend half om

en zwaaide naar me. Het is een wonder

dat ik nooit een hartverlamming heb gekregen van

machteloze woede. Jullie kunnen je nu voorstellen

wat een moeilijke jeugd ik heb gehad.

Tenslotte was er dan nog de tweeling, Nancie en Maarten.

Nancie was de oudste. Het verschil in leeftijd

was twintig minuten. Een gewoon mens vindt dat niet veel,

maar Nancie ontleende er allerlei rechten aan.

De goeiige Maarten liet het meestal maar

over zijn kant gaan, maar soms maakte hij zich ineens

ontzettend kwaad.

Dan sperde hij zijn bepaald niet kinderachtige mondje open

en schreeuwde zich weg. In het begin was dat voor ons

een reden om erg te schrikken,
maar we wenden er al gauw aan.
Op den duur hielden we hem gewoon even onder de kraan
en dan kwam hij weer bij. Omdat Nancie en Maarten de
kleinsten waren noemden we ze natuurlijk de baby's.

Vreemd genoeg vonden ze dat niet leuk.
Vader en moeder hadden allerlei ideeën
waar we het niet mee eens waren.
We mochten bijvoorbeeld niet met onze beste kleren
door de modder rollen. Iedere avond kwam er een moment
dat ze zeiden: 'Jongens, naar bed.'
Dat sloeg nou nooit eens over. We moesten voeten vegen,
we mochten niet door de dakgoot lopen
en we mochten elkaar niet met water nat spuiten.
Bovendien mochten wij, jongens, niet een plas doen
tegen de kastanjeboom, terwijl dat toch
zoveel makkelijker was dan helemaal terug naar huis gaan,
waarbij je dan ook weer voeten moest vegen.
Maar ondanks deze kleine meningsverschillen
hielden we veel van onze ouders, zoals alle kinderen
veel van hun ouders houden.
Kortom, we waren een heel gewoon gezin.
Nee, dan onze oom. Als er iets ongewoon was
op deze wereld dan was hij het.
Willibrord heette hij, en wij kinderen zeiden dus:
oom Willibrord. Mijn vader zei altijd Wil tegen hem
en mijn moeder zei Willy.
Oom Willibrord was de grootste, sterkste man
die ik ooit heb gezien. Hij had een dichte zwarte baard
en zijn wenkbrauwen leken wel braamstruiken.
Van een kam had hij denk ik nooit gehoord.
Meestal had hij een heel ruige bontjas aan, zelfs in huis,

waardoor hij er uitzag als een beer.
Om die bontjas zat geen riem maar een dik touw.
Zijn laarzen waren kolossaal, daar kon je wel
een bad in nemen, en als hij zijn hand op je hoofd legde
dacht je dat een grote stalen zandgrijper je te pakken had.
Mensenlief, wat een enorme kerel. Hij had zó'n bulderstem
dat je altijd dacht dat hij kwaad was
en eerlijk gezegd was hij ook nogal eens kwaad.
Sjonge jonge, wat kon die oom Willibrord zich opwinden
als iets hem niet naar de zin ging. Dan riep hij heel hard
HUT en MOT en eerlijk gezegd vermoedden wij wel
dat hij heel wat lelijker woorden wist,
maar die mocht hij niet zeggen van mijn moeder.
Ja, gek hè, mijn moeder was de enige
die hem iets kon verbieden. Naar haar luisterde hij wel eens,
als hij tenminste niet al te kwaad was.
Mijn vader durfde hem nooit erg tegen te spreken.
Ik weet nog dat hij eens drie dagen
met zijn arm in een doek heeft gelopen
omdat oom Willibrord hem een vriendelijk klopje
op zijn schouder had gegeven.
Maar moeder zei soms: 'Willy, jongen, stel je niet zo aan,'
en ik kan je verzekeren dat wij moeder bewonderden
omdat ze zoiets durfde zeggen.
Nu denken jullie waarschijnlijk
dat we niet erg veel van oom Willibrord hielden.
Hij snauwde ons immers bijna altijd af. Als we vroegen
of we met hem mee mochten ergens naar toe,
zei hij meestal: 'Welnee jô, daar ben je een veel te piepklein,
miezerig ventje voor.'
Als je eens ziek was zei hij: 'Allemaal aanstellerij,
een flinke kerel is nooit ziek.'
Als je per ongeluk met je blote voeten

door de brandnetels liep lachte hij je uit,
en toch waren we allemaal dol op hem. Gek hè?
Een cadeautje voor mijn verjaardag
heb ik nooit van hem gekregen.
Zelfs niet als hij er die dag toevallig was.
‘Verjaardagen zijn onzin,’ zei hij. ‘Ik ben ook nooit jarig.’
Maar wel bracht hij dan opeens bijvoorbeeld op 14 juni,
als ik absoluut niet jarig ben, een echt jong tijgertje mee.
‘Hier,’ gromde hij, ‘dat mag je houden voor mijn part.’
Stel je voor, een echte jonge tijger.
Oom Willibrord vond dat doodgewoon.
Toen dat tijgertje groter werd
bracht mijn vader het natuurlijk naar de dierentuin,
dat kun je begrijpen. Oom Willibrord vond dat belachelijk.
‘Kom nou, zo’n beestje doet toch niks,’ zei hij.
Oom Willibrord was voor geen enkel dier bang.
Niet voor leeuwen, niet voor krokodillen, niet voor wolven.
Met één uitzondering: honden.
Hij was doodsbenauwd voor honden, zelfs voor kleintjes.
Dat vonden we natuurlijk vreemd,
daar begrepen we niets van. Die angst voor honden
was eigenlijk het eerste dat me deed vermoeden
dat oom Willibrord een geheim had, een duister geheim
waar honden iets mee te maken moesten hebben.
Intussen was het wel lastig voor oom Willibrord.
Kijk, leeuwen kom je niet iedere dag tegen,
maar honden wel. Bovendien wilde hij absoluut
niet laten merken dat hij zo bang was voor honden.
Dat gaf nogal eens aanleiding tot moeilijke situaties.
Enfin, dat horen jullie nog wel.
Nu moet je weten dat hij vaak jachtavonturen vertelde.
Reuze spannende verhalen, waarbij geregeld panters
op zijn nek sprongen en grote slangen

zich om hem heen kronkelden.
En ik moet jullie eerlijk bekennen dat ik dat heel vroeger
wel eens niet allemaal geloofde.
Omdat hij zo bang was voor honden, begrijp je.
Maar dat was heel vroeger. Later heb ik zoveel dingen
van hem met mijn eigen ogen gezien
en zoveel met hem meegemaakt dat ik nu
onvoorwaardelijk alles geloof wat hij ooit verteld heeft.
Ik hoop van harte dat jullie ook allemaal heel precies
zullen geloven wat ik over oom Willibrord ga vertellen.
In ieder geval hoop ik dat jullie het niet hardop zullen zeggen
als je het niet precies gelooft. Want ik heb eens
heel voorzichtig tegen oom Willibrord gezegd
dat ik dacht dat hij misschien een beetje overdreef en
toen heeft hij me boven in de eikeboom gesmeten
en me er vervolgens als een eikel weer uitgeschud.
Ik moet zeggen dat hij me netjes heeft opgevangen,
maar 't was toch een griezelige ervaring.
Ik waarschuw maar even.

Oom Willibrord

ontmoet de burgemeester

Het was zaterdagavond en de burgemeester zou op bezoek komen.

Ik weet niet of jullie geregeld de burgemeester op bezoek krijgen, maar bij ons was het iets heel bijzonders. Mijn moeder had het hele huis schoongemaakt, hoewel je toch nauwelijks kon verwachten dat de burgemeester de slaapkamers zou gaan bezichtigen. Mijn vader had dure sigaren gekocht en een vierkante fles in de koelkast gezet.

Cas en ik moesten al het speelgoed zó verschrikkelijk netjes opruimen dat je haast zou denken dat speelgoed besmettelijk was voor de burgemeester.

Zo was dan het hele huis klaar voor de hoge gast.

Om vier uur 's middags al, ofschoon hij pas om kwart over acht zou komen.

En om halfvijf werd er gebeld. Ik deed open en werd bijna ondersteboven gelopen door oom Willibrord, die op zijn bekende lawaaierige manier binnen kwam.

Met zijn bontjas en zijn laarzen, die bedekt waren met een vijf centimeter dikke laag opgedroogde modder en zijn zwarte baard die nog iets woester en ongekamder was dan de vorige keer.

‘HUT,’ zei hij dreunend, ‘ik kom hier het weekend doorbrengen.’

‘O, dag Wil,’ zei mijn vader zuinigjes.

Oom Willibrord wilde mijn vader een hand geven, maar die wist dat te voorkomen door gauw de versterkte leunstoel bij te schuiven.

Hij had namelijk geen zin om weer drie dagen met zijn arm in een doek te lopen.

Jullie vinden misschien dat mijn vader best iets hartelijker kon doen. Maar bedenk dan wel dat oom Willibrord de allerongeschiktste persoon was om er bij te hebben als je een burgemeester op bezoek krijgt. Bovendien was de waardering die oom Willibrord had voor burgemeesters en commissarissen van politie uitzonderlijk klein en dat liet hij voortdurend merken.

Nee, ik kon me best voorstellen dat mijn vader vond dat oom Willibrord ongelegen kwam.

Maar wij vonden dat niet.

Moeder probeerde ook nog even voorzichtig of ze hem die avond de deur uit kon krijgen.

‘t Is volle maan. Een prachtige avond voor een boswandeling,’ zei ze hoopvol.

‘MOT,’ zei oom Willibrord, ‘t lijkt wel of jullie me weg willen hebben.’

‘Nee hoor Willy, maar we krijgen de burgemeester op bezoek vanavond, en ik dacht dat je dat misschien niet zo gezellig zou vinden.’

‘Ik kan me niet herinneren dat ik ooit voor een burgemeester op de loop ben gegaan,’ zei oom Willibrord.

‘Voor niemand trouwens,’ voegde hij er dreigend aan toe, alsof wij iets anders hadden beweerd.

‘Nou ja,’ zuchtte mijn moeder, ‘het zal wel loslopen.’

Maar het liep niet los.

De burgemeester kwam om acht uur zestien binnen. Hij had een keurig pak aan, met een horlogeketting op zijn vest en zo. Een grotere tegenstelling dan tussen hem en oom Willibrord is niet denkbaar.

De kleine, tengere, tot in de puntjes verzorgde,
beschaafd sprekende burgemeester en de grote, forse,
slordige, krachttermen rondslingerende oom Willibrord.
't Ging al direct een beetje fout bij de begroeting.
Oom Willibrord gaf de burgemeester een hand
en ofschoon hij kennelijk zijn best deed
om niet te hard te knijpen
trok de burgemeester helemaal wit weg.
'Wie doet er nu ook twee zegelringen om z'n vingers,'
mompelde oom Willibrord.
Omdat de burgemeester zijn rechterhand
amper meer kon gebruiken dronk hij zijn koffie met de linker.
Maar de burgemeester was buitengewoon rechts
en dus knoeide hij op zijn streepjesbroek.
Hij deed net of hij het niet merkte
en mijn vader en moeder praatten er ook gauw overheen,
maar oom Willibrord trok een zakdoek
zo groot als een kinderlakentje uit de zak van zijn bontjas,
een vrij vieze bovendien, en zei hulpvaardig:
'Laat ik je even afvegen.'
Wij vonden het erg leuk, vader en moeder minder
en de burgemeester het minst.
Zo ging het door. Vader en moeder
en de burgemeester voerden een gesprek
waar oom Willibrord van tijd tot tijd
een opmerking tussen smeed die iedereen
de kleuren deed uitslaan. Om vijf voor negen,
tot onze grote vreugde nog net voor we naar bed moesten,
ging het definitief mis.
'Maandag begint de gemeente de Heidehoek
bouwrijp te maken,' zei de burgemeester.
'Wat zei je?' vroeg oom Willibrord.
'We gaan huizen bouwen op dat stuk grond.'